

Dr. Kolláth György

Ismerik a kapuzárás előtti hangulatot? Állítólag semmi öröm nincs benne. Ez jellemzi a leköszönő parlamenti erők hőhullámain is. A látvány éppoly kevésbé méltóságteljes, mint volt az 1998–2002. évi törvényhozási ciklus egésze. Nem egyik napról a másikra, nem is véletlenül lett ez így. A hab a tortán a február 26. „megkomponálása”. Az alkotmánybeli, bruttó négy és félhónapnyi tavaszi ülészak - jelentős ellenzéki

Cím
Parlamenti klimax
Dátum
2002.02.14.

engedménnyel - nettó három nap lett. Abból kettő lement, 26-án lesz a hattúdal. Nem az a kunszt, hogy akar-e, tud-e a kormánykoalíció az utolsó ülésnapra tervezett politikai vitanap helyett (!?) kétharmados törvényeket álmodni. Hanem az a blama, hogy - szemben minden írott és íratlan szabállyal - ez a gyerekes csíny egyáltalán szóba jöhet. Példa: az ellenfél feláll „meccselni” tizenegy játékkal. Vele szemben „Felcsút” felsorakozik 88-cal, hogy a tartalékok, a szurkolók is labdába rúgnak. Kövérek és soványak, nők és nőtlenek, kis-, és nagycsaládosok, Dávidok és Góliátok. Mindezt büntetésből tennék. Einstand, fiúk? Kikerülhetetlen kérdések: A kísértő vereség okozta pánik miatt elérkezett vajon a jog, mint minimális, formai keret elvetése? Már a paraván sem számít? Értelem helyett elég az érzelem? Avagy a purparlé többpárti blöff, melyben a cowboy a szemben álló felet lesi, mikor kezd el pislogni? Nem tisztelik, csak tesztelik egymást? Végül: sima közéleti tematizálás, gumicsont az egész, azért, hogy a közbeszéd tárgya ne a bérelt repülőgépj, de ne is a közjegyző felelőssége legyen, hanem a kollektív szégyen? Utóbbi nem számít. Az mindenkié. Ügyes.

Eddig a kormányoldal maximálisan kihasználta minden szeget-zugot, joghézagot, és csak arra ügyelt, hogy a jogi formákon belül maradjon. Saláta-törvényekben átírta a kényelmetlen normát (pl. MFB, versenytárgyalások kiiktatása), de nyíltan, dacosan, szemtől-szembe nem(igen) tette túl magát rajta. Mint kés a vajon, úgy ment át mindenben, a saját padsorán és ellenzékén is, ráadásul jól kinevelte azok tehetetlenségét, de a felszínre többnyire ügyelt. Most, a rövid szöveges üzenetben (politikai SMS-ben?) új elem, hogy a koalíció immár köp a Hárszabályra, meg az alkotmányos fundamentumok látszatára.

Hét éve hatályos a Hárszabály, mint az országgyűlési munka kiskatéja. Szabályozott rendet ad a törvényalkotásról. Megteremti ugyanakkor az ún. kivételes eljárást lehetőségét. Ez attól kivételes, hogy a beterjesztett javaslat vitája nem a plénum előtt, hanem a parlamenti bizottság keretében, némiképpen ütemesebben, kisebb felhajtás mellett folyik. Két kulcsfontosságú szabály ad csillapító megoldást a kapkodással, a túlzással szemben. Egyrészt az, hogy a csak kétharmados többséggel elfogadható törvényjavaslat, továbbá a költségvetés nem kerülhet a „kivételes” körbe. Másrészt, ahhoz, hogy egyáltalán a kivételes eljárást alkalmazhassák, a jelen lévő képviselők négyötödének az egyetértése szükséges. Még két elvi rendelkezés óvja a parlamentarizmus normális rendjét: A kivételes eljárás, s a hozzá köthető sürgősség csak a benyújtáskor kérhető, továbbá még ilyen esetekben is mód van 8-21 napon belül módosító indítványokat előterjeszteni. Tiszta sor, mondhatná mindenki, aki olvasni tud. Nincs benne olyan tétel, ami jóhiszeműen félreérthető. A próbálkozás az Alkotmány sáncain belül technikailag és jogilag tehát kivitelezhetetlen.

Egy közkeletű tévhit esetleg színlel egéruat. Hallani, hogy 4/5-del a Hárszabály alkalmazása felfüggeszthető. Ez jogilag szabatosan úgy van, hogy a kivételes eljárás során a „törvénykezés” normális menetét a Hárszabály 124-128. §-sai eltéréssel, sajátosan módosíthatják. Őt „gyorsító” § tehát elsőbbséget élvez a közel 150 §-ból álló, cizelláltabb, nehezkesebb egészhez képest. Ennyi. Joghallgatók tananyaga, hogy a parlamenti szavazás hárszabályszerű rendje is érvényességi kellék. Következésképpen, a köztársasági elnök, ha ebben a körben észlelné svindlit, nem hirdethetné ki

Dr. Kolláth György

a törvényt. A semleges, kiegyensúlyozó elnöki hatalom kapna tehát itt kéretlen leckét, nem pedig az ellenzék komoly fricskát. Ér ennyit az egész?

Megütközéssel látom, hogy milyen sokan veszik készpénznek a beígért barba-trükköt. Nem ajánlanám. Egy katonai junta – persze – fél óra alatt hatályon kívül helyezné, kiiktathatná a Hárszabályt, sőt akár az egész parlamentarizmust, az alkotmányos berendezkedést is. Ettől ma nem kell tartani. Ez idő szerint mindössze giccses bohózatot látok, ami paraszt-gyalázatba kezd fordulni. Ez is éppen eléggé gyomorforgató. Igazán nagy baj azonban két vetületben van. Egyrészt ott, hogy minőségben, hatékonyságban, hitelességben, perspektívájában 4 év alatt 10-15-öt ment visszafelé a többpártrendszerű demokrácia hazai formája. Másrészt, mert a „győztes visz mindent...”-elv hatalom-megosztást nem (el)ismerő felfogása normális helyen olyan masszív elutasítással találná magát szemben, ami esélytelenné tesz mindenféle kísérletezést. Itthon a vészcsengő csak nem akar megszólalni?! Ám ez elfordítja az embereket a demokráciától, így nem lehetne haszonélvező az, aki pontosan erre játszik. Ez okból kell a nevének nevezni a jogsértést, a sumák próbálkozást, a link dumát, de nem kell a coltok után kapkodni. Kodály Zoltán mondta nem is olyan régen: két fellebbezési fórum van, a nép és az idő. Ez nem áprilisi tréfa.